

Z. K.

ur. 1923; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów, okupacja niemiecka, działalność konspiracyjna, Armia Krajowa, nauka szyfrowania, szyfrowanie

Sposoby szyfrowania

Szyfr londyński, że tak powiem, to był skomplikowany bardzo, bo właściwie nigdy się nie powtórzył układ. To kratkowany papier był i dajmy na to jakiś kwadrat czy inny prostokąt podzielony na ileś tam pól, alfabet powtarzał się parę razy. Alfabet, a górą cyferki, z jednej i z drugiej strony. Tam gdzieś było oznakowanie, że to właśnie ten szyfr, to było gdzieś ukryte w liczbach, które się wypisywało. Zawsze były dwucyfrowe te liczby. Potem podawane były dwie cyfry, znaczy litera była oznakowana jakimiś dwoma, a na papierku się pisało trzy, bo się pisało jedną tą właśnie, a z drugiej podwójnej ta pierwsza cyfra dołączała się do pierwszej grupy, czyli robiła się trzycyfrowa, odstęp, i ta druga z tej drugiej była pierwsza, a trzecia, i tak dalej. No i w tym gdzieś zawsze był ukryty numer szyfru, jaki to szyfr. Najpierw się szukało to miejsce, wiadomo było, że ten szyfr, a nie tamten.

Różne były układy. A w tym londyńskim to niezależnie od tego kwadratu z cyframi czy literami, były jeszcze paseczki u góry. One stały napisane nad nimi, tutaj się wprowadzało tasiemkę też z tego kratkowanego papieru i ustawiało się na daty. Takie różne były historie.

Żadnych książek [nie wolno było mieć], żadnych. Wszystko trzeba było w głowie. Nie było książki szyfrów. Książkowe szyfry to były, że te same książki ja mam i pan. Sygnał [trzeba było dostać] taki, żeby wiedzieć, jak do tego się wziąć: ukryta strona i wiersz. Ja otwierałam na tej stronie, zaznaczałam sobie wiersz, z tego wiersza spisywałam literki ciurkiem, no i tamto odczytywałam. Miałam jeszcze takie dwie książeczki małe. To takie najłatwiejsze, a te inne to były bardziej skomplikowane i były zmieniane, po to przyjeżdżały instruktorki, czy ja jechałam. Ale nie wolno było nic trzymać. No, gdzieś tam w ukryciu, powiedzmy, jakąś wskazówkę, ale w głowie przede wszystkim.

Data i miejsce nagrania	2012-08-03
Rozmawiał/a	Łukasz Kijek
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"